

[Bente Juncker]

at Socialdemokratiet er enig i, eller giver dem nogle minimumstimetal for den varige hjemmehjælp, så er vi nødt til herindefra at sige til kommunerne: Jamen så må I have den nødvendige kompensation for det.

Jeg er meget enig, også med ministeren. Kan vi finde nogle andre løsninger på problemerne, ser CD gerne det, men vi finder, at problemerne ikke skal løses den 4. juni, når Folketinget er sendt hjem. Det er vores forpligtelse at gøre disse ting i denne folketingssamling, og gerne så vi ved, hvad grundlaget skal være til efteråret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 160:

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om en fast forbindelse over Øresund.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 19/3 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Trafikministeren (Ikast):

Efter forslaget skal der afholdes en vejledende folkeafstemning om, hvorvidt den danske stat skal engagere sig i finansieringen og opførelsen af en fast forbindelse over Øresund eller ej. Det er således ikke om spørgsmålet, om der skal bygges en fast forbindelse eller ej, der skal være afstemning. Hvilke andre partier har ønsket bindende folkeafstemning om dette?

Fremskridtspartiet er for den faste forbindelse, men er imod, at staten engagerer sig i det.

Det er således det samme standpunkt, som Fremskridtspartiet har i relation til Storebæltsforbindelsen. Dette kommer klart frem, når man sammenholder det foreliggende lovforslag med Fremskridtspartiets forslag til folketingsbeslutning om privatisering af Øresundsforbindelsen.

Der synes i øvrigt ikke at være den største logik i sammenhængen mellem de to forslag. Lovforslaget indebærer, at der skal afholdes en vejledende folkeafstemning den 4. juni 1991, medens beslutningsforslaget indebærer, at Folketinget pålægger regeringen at udbyde Øresundsforbindelsen i privat totalentreprise med fuldstændig privat finansiering.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget siges, at der må gennemføres en folkeafstemning om et statsligt engagement, hvis der ikke er private, der er interesserede. Jeg henviser til punkt 7 i bemærkningerne til beslutningsforslaget.

Jeg skal ikke gå i detaljer med denne modstrid mellem de to forslag, ligesom jeg skal afstå fra principielle synspunkter vedrørende vejledende folkeafstemninger. Jeg skal alene fastslå, at der efter regeringens opfattelse ikke foreligger nogen grund til, at netop spørgsmålet om organisationsformen for Øresundsforbindelsen skulle gøres til genstand for en så ekstraordinær behandling, som en vejledende folkeafstemning er. Jeg må derfor afvise forslaget.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal for en ordens skyld gøre opmærksom på, at forslagene forhandles hver for sig.

J. K. Hansen (S):

Jeg har for et stykke tid siden – det er faktisk flere år siden – anskaffet mig et stempel, ene og alene af hensyn til Fremskridtspartiets forskellige forslag. Dette stempel lyder: »Ej brugbart«. Når jeg har fået forslaget og hurtigt skimmet det, så har jeg sat dette stempel på: »Ej brugbart«.

Dette forslag om en vejledende folkeafstemning om en fast forbindelse over Øresund er ej brugbart. Det er der et par grunde til.

For det første er formuleringen af spørgsmålet til vælgerne forkert og vildledende. I den aftale, der er indgået mellem Danmark og Sverige om en fast forbindelse, og som Socialdemokratiet er med i, taler man ingen steder om en statsfinansieret fast forbindelse. Tværtimod er det et brugerbetalt og et lånefinansieret projekt.

[J. K. Hansen]

Det, man vil have en vejledende folkeafstemning om, er en statsfinansieret fast forbindelse over Øresund, og et sådant forslag kommer næppe til at se dagens lys nogen sinde, så det kan man da i hvert fald spare sig.

For det andet – og det er såmænd det, der er det væsentlige, hvad enten det drejer sig om en fast forbindelse over Storebælt eller over Øresund – er et sådant anlægsprojekt aldeles uegnet til at sende ud til en folkeafstemning.

Til dette skal jeg sige, at man ikke må forvente, at folk i alle egne af landet skulle interessere sig for lige netop det projekt, der her er tale om, og som der skulle stemmes om. Der er også tale om en beslutning af en sådan art, det være sig teknisk, miljømæssigt eller samfundsøkonomisk, at man ikke må forvente, at den samlede befolkning skulle kunne have indsigt i og tage stilling til et sådant projekt. Det er det, befolkningen har valgt de 179 medlemmer til her i Folketinget, og man må så også forvente, at det er de 179, der skal tage stilling.

Må jeg slutte med at nævne, at vi har haft tre folketingsvalg, siden vi vedtog aftalen om den faste forbindelse over Storebælt, og vi har faktisk også haft tre folketingsvalg, siden vi begyndte debatten om en fast forbindelse over Øresund. Der har således været rigtig god mulighed for, at vælgerne kunne sætte de rigtige eller de rette politikere til at træffe afgørelse om faste forbindelser.

Så jeg fastholder: Ej brugbart.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er jo ganske rigtigt, som den socialdemokratiske ordfører siger, at der har været et par folketingsvalg, men der har vist strengt taget kun været ét folketingsvalg, siden Socialdemokratiet traf en principiel beslutning om Øresundsforbindelsen.

Det, der undrer mig, er såmænd ikke så meget det. Det er mere den utrolige argumentation for, at Socialdemokratiet ikke mener, at en Øresundsbro er velegnet som folkeafstemningstema. Det er en argumentation om, at en Øresundsbro skulle være det mest indviklede at gennemskue, man overhovedet kan forestille sig, hvorimod det jo dog endelig og til sidst lykkes at få Socialdemokratiet overtalt til, at man skulle have en folkeafstemning om atomkraftværker. Det er da betydeligt mere indviklet.

Jeg er glad for, at Socialdemokratiet nu så tydeligt har tilkendegivet, at det ikke mener, at folket kan fatte et klap af nogen ting.

Jeg mener, at en bro eller ikke en bro kan gøres relativt enkelt op. Vi skal ikke gøre spørgsmålet om denne bro mere indviklet end godt er. Det, der har været problemet indtil videre med hele brodiskussionen – det er også derfor, at der er interesse for en folkeafstemning – er, at beslutningsgrundlaget overhovedet ikke er nået frem. Der er ikke nogen, der aner, hvad detaljerne eller bare de overordnede ting i det beslutningsgrundlag er.

Man mener åbenbart, at spørgsmålet om en bro eller ikke en bro virkelig ikke er noget, vælgerne kan gennemskue. Det synes jeg er en katastrofal udtalelse.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Uanset hvor mange stempler hr. J. K. Hansen må have til brug for klassificering af Fremskridtspartiets forslag, er der dog et par ting i det, hr. J.K. Hansen siger, som kræver en bemærkning.

Det siges, at der ikke er tale om staten. Mig bekendt – men det kan hr. J. K. Hansen jo korrigerer, hvis det ikke er rigtigt – skal der etableres et 100 pct. statsejet aktieselskab, som skal stå for det. Aktieselskabet går ud og låner penge, som staten kautionerer for. Hvis ikke staten er den, der så har det økonomiske ansvar, undskyld, hvem har så?

At der skal være brugerfinansiering fra dem, der kører over broen, til betaling af afdrag på lånet osv., er en helt anden sag. Sådan ville det jo også være, hvis det var et privat konsortium, der stod for det. Men det er noget, vi skal diskutere senere.

Når man påstår, at staten ikke er involveret økonomisk i det, må det være mod bedre viden.

Man må ikke forvente, sagde hr. J. K. Hansen, at danskerne rundt omkring i landet har indsigt i det her. Men samme hr. J. K. Hansen og samme Socialdemokrati forventer, at danskerne har indsigt, f.eks. i 1986, da man skulle tage stilling til en meget kompliceret EF-pakke. Samme Socialdemokrati mener også, at danskerne, næste gang der skal afgives suverænitet, vil være kompetente til at diskutere EF-møntunion osv.

[Kim Behnke]

Jeg tror, den danske befolkning har langt lettere ved at overskue en Øresundsforbindelse end en EF-pakke og en monetær EF-union. De andre spørgsmål sender man gerne ud til folkeafstemning, og det bakker vi op. Modsat hr. J. K. Hansen har vi langt større tiltro til, hvad den danske befolkning kan forventes at have indsigt i.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Jeg skal sige til fru Lone Dybkjær, at den faste forbindelse over Øresund er omtalt både i den politiske aftale med os og i anlægsloven om Storebælt. Det var altså før valget i 1987. Vi har også haft valg i 1988, og vi har haft valg i 1990.

Fru Lone Dybkjær har selvfølgelig ret i, at det først var den 7. april, for godt og vel et år siden, Socialdemokraterne sammen med de svenske socialdemokrater traf en principbeslutning. Så har vi haft hele sommeren, og så fik vi valget her i efteråret.

Vi har haft megen debat, også i de kredse, hvor jeg har været sammen med radikale medlemmer i valgkampen. Jeg må bare sige, at den tilslutning, vi fik ved valget, ikke tydede på, at det var det forkerte, vi gjorde. Jeg skal slet ikke tale om tilslutning til andre partier, lad det nu ligge.

Må jeg så sige, at jeg bestemt ikke står her og underkender vælgere, men dette er altså et isoleret område, et forslag, som i sin helhed har nogle ting, som man må forvente at vi herinde, der er valgt til det, kan træffe beslutning om. Det er sådan set vores holdning til folkeafstemninger.

Så skal jeg bare sige til hr. Kim Behnke om det statsfinansierede: Ja, det er da rigtigt, sådan er det også med Storebæltsforbindelsen, at der stilles en statsgaranti for de lån, der skal optages. Det er for at få de billigst mulige penge til dette projekt. Det er faktisk det eneste, der ligger i den statsgaranti. Vi forventer bestemt ikke – og det er der heller ikke noget der tyder på – at statsgarantien nogen sinde skulle komme til at virke.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal være den første til at ønske Socialdemokraterne tillykke med den meget store valg-

sejr. Det gjorde jeg sandelig også umiddelbart efter valget. Det er dem inderlig velundt.

Det, der er det kedelige, er, at det, Socialdemokratiet sagde i valgkampen, ikke holder stik efterfølgende. Socialdemokratiet sagde nemlig i valgkampen: Miljøet går forud for alt. Nu er miljøet blevet reduceret til en meget ringe plads i denne aftale, og kun under nogle ganske bestemte økonomiske forudsætninger kan man forestille sig, at der vil blive taget hensyn til miljøet.

Det, der er kerneproblemet, er, at partiet virkelig tillader sig at gå ud i en valgkamp og sige »miljøet forud for alt« og derefter vedtage en sådan fast forbindelse. Det tror jeg faktisk ikke helt vælgere i al almindelighed havde forestillet sig. Det var heller ikke så tydeligt i valgkampen, at man vidste, at Socialdemokratiet gik ind for en stor betonbro. Det var ikke noget af det, det snakkede specielt højt om i valgkampen. Det var alle mulige andre ting.

Det kan godt være, der er nogle socialdemokratiske medlemmer, der ved noget om, hvad det her handler om. Jeg vil vove at påstå, at der er ganske mange socialdemokratiske vælgere, der er blevet vildført, før ikke at sige vildført, i denne sag.

Når det drejer sig om folkeafstemning, vil jeg godt sige, at jeg da ikke er fuldstændig overbevist om, at jeg i enhver sammenhæng ville gå ud med en folkeafstemning i denne sag. Men eftersom det ikke er et tema, der på nogen måde er kommet til debat, og eftersom man i den grad har tilsidesat mindretallet på en sådan måde, at ikke engang mindretallet har haft informationer, der kunne gøre, at vi deltog i diskussionen, så synes jeg, der er basis for en folkeafstemning.

Hvis man er så sikker på velsignelserne i dette projekt, hvorfor i alverden tør man så ikke lade det afprøve ved en folkeafstemning? Så må man jo også være ret overbevist om, at folket kan indse det. Hvis ikke folket kan det, så har de, der har lavet aftalen, selvfølgelig et problem, og det kan være, at det er det, der er det egentlige i det her.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Nu synes jeg, fru Lone Dybkjær skulle gemme krudtet, til vi skal til at diskutere anlægslov, for den skal jo også debatteres i denne sal, sådan er reglerne jo – heldigvis da. Den skal jo

[J. K. Hansen]

igennem tre behandlinger, så der bliver rig lejlighed til at diskutere en lang række ting. Jeg skal ikke gøre mig klog på, hvad fru Lone Dybkjær har sagt om miljøet under valgkampen. Det er helt rigtigt, at i Socialdemokratiet sætter vi miljøet højt. Det gør vi bestemt også ved den kommende faste forbindelse over Øresund. Det kan godt være, at det ikke fylder helt så meget, som en radikal – hvad skal jeg kalde det? – studiekreds ville have skrevet om det, men der står så meget om miljøet, at vi i hvert fald er hundrede procent sikre på, at med det, vi gør, får vi også tilgodeset miljøet. Det skal fru Lone Dybkjær ikke være i tvivl om.

Vi vil sandsynligvis også have en lille smule indsigt i, hvad der kommer til at ske omkring den kommende anlægslov, og dér tror jeg bestemt også vi vil fremhæve, at miljøet skal have en fremtrædende plads.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Selv om Det Radikale Venstre er tilhænger af, at der sker besparelser på forsvaret, kan jeg berolige hr. J. K. Hansen med, at jeg har rigeligt med krudt i denne sag, så jeg behøver sådan set ikke at spare det i dagens anledning.

Jeg tror godt, vi kan starte på denne diskussion, for jeg tror, det er vigtigt, at den får lov til at brede sig, fordi det er den eneste mulighed, der måske kan være for, at Socialdemokratiet lader sig overtale til på et eller andet tidspunkt at få en folkeafstemning. Sådan som jeg har set aftalen mellem den svenske og den danske regering, må jeg konstatere, at vi får rig brug for vores taletid, når anlægsloven kommer til debat, så jo mere vi har taget, om jeg så må sige, på forhånd, jo bedre.

Det er fuldstændig rigtigt, at studiekredse indimellem kan udtrykke sig lidt bredt, men jeg snakker faktisk ikke om studiekredse, hr. J. K. Hansen, jeg snakker om konkret miljøpolitik. Det vil jeg i al beskedenhed sige at Det Radikale Venstre har stået bag. Der har ikke været sørens meget studiekreds i vores arbejde i denne sag.

Det, jeg synes er falskheden, er, at man kan gå ud i en valgkamp og sige »miljøet forud for alt« og derefter uden videre gå ind for en sådan forbindelse.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Når jeg nu hører fru Lone Dybkjær tale om konkret miljøpolitik, skal jeg da medgive, at det var meget betryggende, at vi havde fru Lone Dybkjær med under en del af forløbet vedrørende Storebæltsforbindelsen. Det var, da fru Lone Dybkjær var blevet miljøminister. Det skal jeg ikke lægge skjul på. Men jeg er altså en smule skuffet over, at fru Lone Dybkjær var så passiv i den situation, da hun endnu sad som miljøminister.

Nu kan jeg se, at fru Lone Dybkjær har meldt sig igen til en kort bemærkning. Vi er bestemt ikke bange eller nervøse for folkeafstemninger. Vi vil bare bruge den institution rigtigt. Det var rigtigt at bruge den i EF-spørgsmål. Jeg mener også, at det kunne være rigtigt at bruge den om atomkraftværker. Nu har vi altså taget det ud af vores energiprogram, og det eksisterer slet ikke i noget energiprogram, så det slipper vi for.

Men jeg ved ærlig talt ikke, hvordan man skulle få vælgere i Vendsyssel til at interessere sig for en fast forbindelse over Øresund. Jeg vil have meget, meget svært ved at se, hvordan i alverden vi skulle kunne aktivere vælgerne rundt omkring i vort land for noget sådant. Og så er jeg bange for, at det, vi fik ud af det, ikke ville være et reelt resultat, vi kunne bygge på.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det er helt utroligt, at hr. J. K. Hansen faktisk vil stille sig herop og sige, at jeg har været passiv i forbindelse med tilrettelæggelsen af miljøarbejdet, når det drejer sig om at finde frem til et beslutningsgrundlag for Øresundsforbindelsen.

Det er det arbejde, jeg har sat i gang, der overhovedet muliggør, at der foreligger nogle miljørapporter i dag. Derfor synes jeg, det er helt utroligt, at hr. J. K. Hansen faktisk vil være det bekendt.

Det, at man sætter et undersøgelsesarbejde i gang, er ikke ensbetydende med, at man synes, at Folketinget skal træffe afgørelse, før beslutningsmaterialet foreligger. Og det er det, der er den egentlige bebrejdelse imod Socialdemokratiet i første omgang. Det, at man sætter en undersøgelse i gang, betyder ikke, at man har sagt ja til en beslutning. Det er muligt, at det er

[Lone Dybkjær]

socialdemokratisk tankegang, men det ligger altså ikke i radikal tankegang.

Der er sat noget undersøgelsesarbejde i gang, der skulle gøre det muligt for Folketinget at få en kvalificeret drøftelse af spørgsmålet om en Øresundsforbindelse. Det, vi får nu, er ikke nogen ordentlig drøftelse, idet man reelt har sat mindretallet uden for indflydelse ved at tilbageholde det, der er det mest afgørende for demokratiets funktion, nemlig at vi har de tilstrækkelige informationer.

Det, man virkelig kan bebrejde regeringen og Socialdemokratiet, er, at de træffer en beslutning og tilbageholder informationerne for os andre. Det er nærmest at betragte som diktatur.

Agnete Laustsen (KF):

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til dette forslag, der, som også trafikministeren var inde på, står i et noget ulogisk forhold til Fremskridtspartiets næste forslag på dagsordenen, der vil pålægge regeringen at udbyde broen i privat entreprise.

Vi har som bekendt for nylig haft en meget omfattende forespørgselsdebat om hele Øresundsforbindelsen, herunder også finansieringsmodellen og organisationsformen, som den danske og den svenske regering nu har indgået aftale om. Den aftale og dens opfølgning kan vi fra konservativ side støtte, og vi må derfor afvise tanken om en vejledende folkeafstemning herom.

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil først ønske oppositionen mod en Øresundsbro til lykke med, at den har fået en god sag at rumle med. Den er jo stabil, og den kan bruges i flere år fremover.

Jeg synes i øvrigt, at folkeafstemninger er en god ting. Ved de folkeafstemninger, vi har haft, har vi som regel fået befolkningens tilslutning. Det ville vi nok også have fået, hvis vi havde ment, at en folkeafstemning i dette tilfælde var godt.

Jeg har før gjort mig til talsmand for, at vi skulle have folkeafstemning. Det har eksempelvis været i forbindelse med flygtningespørgsmål og i forbindelse med hastighedsgrænserne, og i al almindelighed er jeg gerne blevet hånligt afvist. Man har ikke syntes, det var en god idé at spørge befolkningen, hvordan den så på de spørgsmål.

Netop om en Øresundsforbindelse er der nogle der synes det vil være godt at få en debat. Når vi i Venstre måske ikke synes, det er så godt, hænger det bl.a. sammen med, at der her er tale om, at to lande har indgået en aftale. Derfor har vi her i Folketinget en forpligtelse til også at træffe den nødvendige beslutning.

Jeg tror, at befolkningen eksempelvisovre i Viborg Amt måske godt kunne fristes til at tage lidt lokalpatriotiske hensyn og tænke på, at de nok hellere ville have lavet nogle veje i Midt- og Vestjylland, som er tiltrængt, før de fik en Øresundsforbindelse. Men vi er jo vant til at skulle tage hensyn til helheden, og helheden er som sagt, at når vi har indgået en aftale med et andet land, er vi også forpligtet til at træffe afgørelsen. Den har Venstre truffet, og vi har givet vores tilslutning til, at vi skal have en fast Øresundsforbindelse, og det vedstår vi uden en folkeafstemning.

Vi må afvise lovforslaget.

Gade (SF):

Det forløb, som vi har oplevet indtil nu i forbindelse med Øresundsbroen, handler om, at man har bestemt hen over folks hoveder uden at inddrage Folketinget i grundige drøftelser inden – og jeg kan forstå nu på trafikministeren, at vi også ganske hurtigt skal se et lovforslag om en anlægslov – og det er et forløb af en sådan art, at de partier, der står bag det, må forvente, at det bliver mødt fra vores side med en ubønhørlig kritik.

Jeg har også bemærket i den debat, vi har haft indtil nu, at Socialdemokratiets ordfører har sagt, at forslaget 100 pct. tilgodeser miljøet, og det er da i hvert fald en interessant udtalelse.

Havde den været sand, havde det jo været godt, men problemet er jo, at hele modellen er en illustration af, at de partier, der går ind for den, ikke har forstået, hvordan man sikrer miljøet, og det er faktisk næsten værre, end at man ikke vil gøre noget ved det. Problemstillingen er, at man har valgt en løsning, som er ikkebæredygtig, når man havde en mulighed for at vælge en bæredygtig løsning.

Det har vi diskuteret før, men jeg synes alligevel, det var vigtigt at få det gentaget, når hr. J.K. Hansen her gentager det socialdemokratiske synspunkt om, at man vil tilgodese miljøet 100 pct.

[Gade]

Hvis regeringen og Socialdemokratiet i deres forlig med CD har tænkt sig at gennemtrumfe deres anlægslov, som der er lagt op til nu, vil vi gøre alt, hvad vi kan, for at få en folkeafstemning, og når forslaget til anlægslov kommer til debat her, vil kravet om folkeafstemning være et af vores bidrag til den debat. Vi mener også, det nok først og fremmest er dér, vi skal tage diskussionen om en folkeafstemning.

Det konkrete forslag, der foreligger her fra Fremskridtspartiet, er i sin spørgsmålsformulering jo ikke orienteret til selve anlægsloven, og det er heller ikke formuleret i retning af SF's synspunkt, nemlig at den eneste rigtige løsning er en boret jernbanetunnel. Så det er nok ikke det forslag, som det er udformet, vi skal i gang med at drøfte.

Det forslag, der foreligger her, er nok ikke arbejdspapiret, men tankegangen om, at man ikke kan trumfe en sådan beslutning igennem hen over hovedet på befolkningen, er vi enige i, og det mener jeg må være det grundlæggende i Fremskridtspartiets forslag. Vi mener derimod, at drøftelsen om den konkrete udformning af et forslag til en folkeafstemning må følge og tages sammen med det forslag til anlægslov, som jeg nu har forstået regeringen har bebudet.

Ernst B. Schmidt (FP):

Jeg kan godt forstå, at det foreliggende forslag giver anledning til nogen debat, for det er i grunden for demokratiet meget væsentligt, at det, man forstår ved demokrati, er folkestyre. Og folkestyre betyder jo også, at det er folket, der skal styre.

I den debat, der har været – jeg har ikke taget ordet under de korte bemærkninger – har det glædet mig at se den positivitet, der har været over for det, der hedder folkeafstemninger. I et lille land, som jeg tror vi alle herinde kender, nemlig Schweiz, er folkeafstemninger noget meget almindeligt. Jeg skal ikke sige, om det er den model, der er den helt rigtige, men af debatten er det jo fremgået, at spørgsmål, som ikke har været berørt direkte i valgkampen, men som er af væsentlig betydning for hele folket, uanset om de bor i Nordjylland, eller hvor de måtte befinde sig, og som skal finansieres gennem offentlige midler, navnlig når det drejer sig om beløb i milliardklassen, bør sendes ud til folkeafstemning.

Jeg vil gerne begynde med at sige til ministeren, at jeg er lidt skuffet over den, om jeg så må sige, negative indstilling, der ligger i, at man sammenblander de to forslag, som er til behandling her nu til slut. De har for så vidt ikke relation til hinanden, og Fremskridtspartiet har i sit forslag om folkeafstemning også skrevet, at vi ikke har noget imod, at der bygges broer og tunneler, når det sker for private midler. På det grundlag har vi ikke udtalt os om, hvorvidt det skal være broer eller tunneler.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. J. K. Hansen, var parat til bruge stemplet »ikke brugbar«, når forslaget kom fra Fremskridtspartiet. Jeg synes, det var lidt arrogant, for at sige det mildt her fra talerstolen, i særdeleshed når det drejer sig om et forslag, der rummer et ønske om, at folket skal have lov til at blive hørt. Men det må stå for Socialdemokratiets indstilling til folkestyret.

Dernæst vil jeg gerne lige kommentere fru Lone Dybkjærs indlæg. Det glæder mig meget at kunne rose den radikale ordfører. Jeg er også tilfreds med, at Venstre er positiv over for folkeafstemninger, men desværre kunne de pludselig ikke være med i dette tilfælde, selv om man havde masser af andre gode eksempler på spørgsmål, hvor man syntes folk skulle høres.

Til hr. Gade fra SF vil jeg gerne sige, at der efter min mening skal gøres en indsats for, at vi kan få etableret en folkeafstemning, og jeg kan i hvert tilfælde tilsige, at vi gerne vil være behjælpelige med at få ethvert initiativ i den retning gennemført.

Afholdelse af en folkeafstemning er den vigtigste bestemmelse i det forslag, der foreligger her. Det er et eksempel på, hvor vigtigt vi mener det er, at folket bliver hørt. Jeg håber, det kan lade sig gøre at få det gennemført.

Sonja Albrink (CD):

Da mit partis ordfører i denne sag ikke kan være til stede i dag, skal jeg fremføre CD's synspunkter.

CD er principielt skeptisk over for rimeligheden af folkeafstemninger. Dette skyldes især to omstændigheder: For det første er det næsten altid uhyre vanskeligt, indtil umuligt, at udforme det eller de spørgsmål, der skal stemmes om, på en klar og utvetydig måde. Den formulering, der er indeholdt i Fremskridtspartiets lovforslag, er et godt eksempel herpå. Mange

[Sonja Albrink]

mennesker vil ikke kunne svare ja eller nej til det udformede spørgsmål, fordi svaret for de fleste vil afhænge af en række omstændigheder, såsom om det er en bro eller en tunnel, om det er linjeføring, landanlæg, miljøforhold, finansieringen m.v.

For det andet må en person, der skal svare ja eller nej til et meget kategorisk udformet spørgsmål, være vældig grundigt inde i den pågældende sag og dens mange omstændigheder. At opnå den indsigt kan man forlange af en der til valgt og betalt politiker. Vi må nære større tvivl om, hvor stor en del af vælgerne, som jo hver for sig har deres arbejde og deres opgaver, der vil have tid og kræfter til et meget nøje studium af de komplicerede sager.

Det er derfor med god grund, at grundloven ikke gør det ret enkelt at sende en sag ud til folkeafstemning. Praksis siden grundlovsændringen i 1953 viser da også den største tilbageholdenhed med anvendelse af folkeafstemningsinstitutionen.

Med disse begrundelser må CD afvise det foreliggende lovforslag.

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre er – sagt med fare for, hvad det kan afføde af diskussioner, hvis jeg bruger ordet »principielt« – tilhænger af øget brug af folkeafstemning. Ordet »principielt« har jo fået en ganske særlig klang herinde i Folketinget, og det er sådan set også derfor, at jeg netop vælger at bruge det i dag. Det betyder, at vi er tilhængere af, at man løbende vurderer, hvornår det kan være hensigtsmæssigt at have en folkeafstemning, og hvornår det ikke er særlig hensigtsmæssigt.

Men vi tror på, at det er et vigtigt led i demokratiet, og at det måske også er et redskab, som vi faktisk skal bruge noget hyppigere, end vi i dag gør det. Men det, vi taler om, er altså folkeafstemninger i grundlovens forstand, og det vil sige folkeafstemninger som mindretalsbeskyttelse og ikke som vejledende folkeafstemning. Det skal jeg vende tilbage til.

Det, vi derfor også kunne forestille os på et tidspunkt, er at få en drøftelse af, om de 60, der er nødvendige for at få et forslag ud til folkeafstemning, i virkeligheden er en tilstrækkelig mindretalsbeskyttelse, og jeg må nok sige, at den måde, sagen om etablering af en Øresundsforbindelse er blevet kørt på, gør det i hvert fald

nødvendigt for os at sætte et spørgsmålstegn ved, om det rent faktisk er tilstrækkeligt. Når man kan køre det på en sådan måde, at man ikke engang sikrer, som jeg var inde på i en af de korte bemærkninger, at mindretallet har den nødvendige information, er der virkelig grund til at råbe vagt i gevær, og det giver også grund til at overveje, om man i virkeligheden ikke, når man alligevel skal gennemføre en eller anden form for forfatningsændring, burde komme ned på et lavere tal.

Jeg synes også, man kunne overveje at tage andre modeller ind i billedet i den sammenhæng, f.eks. det, at 100.000 mennesker, som altså ikke sidder her i Folketinget, kunne kræve, at der kom en folkeafstemning, for det ville jo være en form for ægte mindretalsbeskyttelse for den danske befolkning. Jeg synes altså, at man i det hele taget skal diskutere folkeafstemninger noget mere.

Som sagt foretrækker vi, at der er tale om folkeafstemninger i grundlovens forstand forstået på den måde, at der afholdes folkeafstemning om nogle forslag, som et flertal i Folketinget er gået ind for. Det foretrækker vi frem for vejledende folkeafstemninger taget i bred forstand, og også i sammenhæng med Fremskridtspartiets forslag ser vi hellere, at man gør det på en grundlovmæssig måde, om jeg så må sige, idet man jo altså også kan forestille sig gennemført direkte folkeafstemninger i forbindelse med nogle lovforslag og ikke vejledende, som der her er tale om.

Når vi er tilhængere af det i forbindelse med etableringen af en forbindelse over Øresund, er det ikke, fordi vi ikke kan se problemerne i Vendsyssel, som jeg nu forstår bliver kernepunktet – jeg har ellers selv været gift med et menneske deroppefra og skal hilse og sige, at de godt kan tage stilling til spørgsmål, der har et bredere sigte end bare at vedrøre Vendsyssel selv – men det er da rigtigt, at et projekt som Øresundsbroen selvfølgelig er et anliggende, der primært vedrører Østdanmark, men jeg må dog sige, at efter alle de indlæg, der har været, bl.a. fra trafikministeren og den socialdemokratiske gruppeformand, forstår jeg, at der er tale om noget, der vedrører hele nationen, fordi det skal sætte dynamik i København og dermed i hele Danmark. Dermed er argumentationen jo i hvert fald meget langt fra at være bare en østdansk argumentation. Det er tværtimod en

[Lone Dybkjær]

nationalt meget omfattende diskussion, og det gør det jo da ikke mindre ønskeligt, at der netop bliver tale om en folkeafstemning, sådan at man har hele den danske nation bag dette meget store nationale anliggende.

Når vi altså er gået meget stærkt ind for en folkeafstemning i sammenhæng med Øresundsforbindelsen, er det altså dels, fordi det er et mere nationalt anliggende, dels og specielt fordi man efter vores opfattelse har forgrebet sig på mindretallet i denne sag. Det er vores egentlige begrundelse for så kraftigt at foreslå en folkeafstemning, og vi vil i lighed med SF og håber jeg, også i samarbejde med Fremskridtspartiet i det videre forløb prøve på at få presset en eller anden folkeafstemning igennem og efter vores opfattelse altså helst den, der er i overensstemmelse med grundloven. Men det kan vi jo vende tilbage til i forbindelse med diskussionen om forslaget til anlægslov.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ikke medvirke til forslaget. Vi har foreslået folkeafstemning om mange ting, men ikke kunnet komme igennem med det. Vi forstår også godt ønsket om at få en folkeafstemning i denne sag, men vi har drøftet det en del, og vi mener, at man faktisk kan komme til at skade begrebet folkeafstemning ved at afholde folkeafstemning om noget, som måske den store del af befolkningen, der ikke bor i området, vil føle som uvedkommende og ikke vil spille tid på. Jeg siger ikke, det er tilfældet her, men det kunne godt tænkes, at det ville være sådan. Vil man have mange spørgsmål ud til folkeafstemning, kan det nemt gå, ligesom det går med folketingsvalg, at folk, selv om de går hen og stemmer, til sidst bliver så trætte af dem, at de i hvert fald brokker sig temmelig meget over det.

Derfor er det væsentligt at finde ud af, hvornår det er rimeligt at afholde en folkeafstemning, som hele landet kan tage del i og forstå meningen med. Jeg tror, at mange i Jylland – selv om der selvfølgelig også er nogle dér, der er i stand til at vurdere sagen – føler det som noget uvedkommende. København ligger i forvejen meget langt væk for manges vedkommende, og derfor vil de måske betragte det som noget ligegyldigt. Så kan man selvfølgelig lave en kampagne, der opfordrer nogle flere til at gå hen og bruge deres stemme, men det kan jo godt være,

at de mennesker, der mener, at vi ikke skal have folkeafstemninger, vil få vind i sejlene ved at sige: Der kan I se, hvor lav stemmeprocenten egentlig er, og hvor lidt det egentlig optager folk.

Der kan altså være mange meninger om det, men vi kan som sagt ikke støtte lovforslaget.

Kim Behnke (FP):

Når vi har valgt at fremsætte et lovforslag vedrørende afholdelse af en folkeafstemning om en fast forbindelse over Øresund, skyldes det ikke en ny opfindelse hos Fremskridtspartiet. Vi har, som det også er refereret i bemærkningerne til forslaget, også haft et ønske om, at hele befolkningen fik mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om Storebæltsforbindelsen.

Jeg vil med det samme henlede opmærksomheden hos de mange, der har anfægtet, at det er et emne, der skulle interessere hele befolkningen, på, at læserbrevsspalterne i landets aviser, uanset hvilken egn af landet man henter aviser fra, vidner om en meget stor interesse for og engagement i spørgsmålet.

Vi skal jo huske på, at vi lever i informationsalderen. Vi lever i en tidsalder, hvor folk via radioaviser og tv-aviser på flere kanaler osv. har en meget stor adgang til at få oplysninger om det, der foregår. De tider, hvor det var en mand, der gik rundt og slog på en tromme og fortalte, hvad der foregik, er altså forbi, og derfor er det efter vores mening fejlagtigt at påstå, at vælgerne ikke skulle have mulighed for at få indsigt i problemerne, forud for at man afholder en sådan folkeafstemning.

I øvrigt tror jeg, at de mange partier her i Folketinget – de fire i hvert fald, der er tilhængere af projektet – burde stikke en finger i jorden. Der har været afholdt meningsmålinger, og meningsmålingerne er jo ikke koncentreret til at spørge folk, der bor i den umiddelbare nærhed af Amager og omegn, men det er meningsmålinger, der er repræsentative, og de viser klart og tydeligt, at der i befolkningen er modvilje mod dette projekt.

Vi har selvfølgelig, da vi skulle skrive forslaget, taget udgangspunkt i det spørgsmål, vi gerne vil have vælgerne til at tage stilling til. Men lad mig med det samme sige til SF, at vores formulering af spørgsmålet ikke nødvendigvis er den mest passende måde at gøre det på, og vi er meget interesseret i at finde frem til en ordlyd,

[Kim Behnke]

som også SF og Det Radikale Venstre kan tilslutte sig.

Fru Lone Dybkjærs tanke om at afholde afstemningen på en lidt anden måde end i form af en vejledende folkeafstemning er selvfølgelig også noget, vi i Fremskridtspartiet er interesseret i at medvirke til. Det vigtigste er, at befolkningen får adgang til at tage stilling til spørgsmålet.

Dernæst vil jeg om ikke for andet så af hensyn til referatet af forhandlingerne kommentere de bemærkninger, der blev fremsat af ordføreren for Kristeligt Folkeparti om det rimelige i at gennemføre en folkeafstemning, fordi man risikerede en meget lav stemmedeltagelse, hvorefter der blev refereret til vores folketingsvalg.

Dertil vil jeg sige, at så længe vi har en stemmedeltagelse ved vores folketingsvalg, der ligger i nærheden af de 80 pct., synes jeg ikke, der er nogen grund til at nære bekymringer, hvad det angår. Det er vores opfattelse, at vælgerne netop ofte er trætte af det, der foregår i Folketinget, fordi de ikke selv direkte har mulighed for at tage stilling til tingene.

Hr. Svend Heiselberg fra Venstre erklærede sig som tilhænger af folkeafstemninger, men mente, at det var mindre velegnet lige netop i denne sag. Jeg synes, at det, hr. Svend Heiselberg sagde, talte for sig selv, og derfor må hr. Svend Heiselberg gøre op med sin samvittighed, om han vil være solidarisk over for Øresundsftalen eller leve op til sine personlige og efter min mening korrekte idealer om, at befolkningen skal spørges.

Den konservative ordfører hævdede, at forslaget var ulogisk, med henvisning til det næste forslag, der er på dagsordenen her. Jeg skal blot gøre opmærksom på, at det i bemærkningerne til forslaget bliver klart markeret, at det efter vores mening mest hensigtsmæssige vil være – det står i det forslag, vi behandler nu – at det sker i form af en privatfinansieret forbindelse. Og af bemærkningerne til det næste forslag på dagsordenen fremgår det tydeligt, at såfremt man fastholder, at det er staten, der skal stå for projektet, mener vi, vælgerne skal spørges, eftersom det er dem, der som skatteydere kommer til at kautionere for projektet.

Dernæst vil jeg vende mig til hr. J. K. Hansen fra Socialdemokratiet, der mente, at det var svært at aktivere vælgerne i det pågældende spørgsmål. Dertil kan jeg kun sige, at jeg er

overbevist om, at hvis man gav vælgerne de faktiske oplysninger om konsekvenserne af Øresundsforbindelsen – og dér tænker jeg både økonomisk, miljømæssigt og i det hele taget – er jeg helt overbevist om, at vælgerne ville være mere end interesserede i at deltage i en sådan afstemning.

Problemet med hensyn til Øresundsforbindelsen har jo netop været, at forhandlingerne er foregået bag lukkede døre. Pludselig forelå der simpelt hen bare et forlig. Det var der et flertal bag, og så kunne resten af Folketingets partier blot gøre honnør og sige javel. Det er efter vores mening ikke særlig hensigtsmæssigt, og derfor ville det være betryggende, at man gik ud og spurgte vælgerne.

Til slut vil jeg blot sige sig tak til de partier, der har tilkendegivet en interesse for forslaget. Vi udgør desværre ikke de 60, der skal til for at få forslaget om en Øresundsforbindelse ud til folkeafstemning. Vi må nu i fællesskab prøve, om vi på anden vis, eventuelt i forbindelse med anlægsloven, kan få spørgsmålet lagt ud til afgørelse eller i hvert fald til høring hos vælgerne.

Når vi har en debat som denne her, er vi egentlig en lille smule skuffede over, at flertallet mener sig så sikre i deres sag, at de ikke tør spørge vælgerne. Jeg kan ikke lade være med at citere Niels Hausgaard, der i en af sine udmærkede viser synger, at fordi de fleste er de fleste, er det ikke sikkert, at de fleste er de bedste.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Stavad):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 61:

Forslag til folketingsbeslutning om privatfinansiering af Øresundsforbindelsen.